

Innst. S. nr. 171

(2005-2006)

Innstilling til Stortinget fra utenrikskomiteen

Dokument nr. 13 (2005-2006)

Innstilling fra utenrikskomiteen om årsrapport fra Stortingets delegasjon til parlamentarikerforsamlingen til Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE PA) for 2005

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Innledning

Stortingets delegasjon til parlamentarikerforsamlingen til Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa for valgperioden 2001-2005 bestod av følgende representanter:

Medlemmer:	Personlige varamedlemmer:
Bjørn Hernæs (H), leder Christopher Stensaker (FrP), nestleder	Sverre. J. Hoddevik (H) Thore A. Nistad (FrP)
Kjell Engebretsen (A)	Sigvald Oppebøen Hansen (A)
Åse Wisløff Nilssen (KrF) Audun Bjørlo Lysbakken (SV)	Ola D. Gløtvold (Sp) Hallgeir H. Langeland (SV)
Eirin Faldet (A)	Heidi Larssen (H)

Etter stortingsvalget ble ny delegasjon valgt av Stortinget 10. november 2005 for valgperioden 2005-2009:

Medlemmer:	Personlige varamedlemmer:
Morten Høglund (FrP), leder	Christian Tybring- Gjedde (FrP)
Sigvald Oppebøen Hansen (A), nestleder	Anne Marit Bjørnflaten (A)

Medlemmer:	Personlige varamedlemmer:
Trond Helleland (H) Olav Gunnar Ballo (SV)	Solveig Horne (FrP) Line Henriette Holten Hjemdal (KrF)
Erling Sande (Sp) Signe Øye (A)	Odd Einar Dørum (V) Tor-Arne Strøm (A)

OSSEs parlamentariske forsamling ble opprettet i 1991 og hadde sitt første formelle møte i Budapest i juli 1992. Forsamlingen har en rådgivende funksjon i forhold til OSSEs ministerråd. Forsamlingens hovedformål er å bidra til interparlamentarisk dialog og samarbeid i OSSE-regionen, å fremme utviklingen av demokratiske institusjoner, å bidra til konfliktforebygging og konfliktløsning, å drøfte politiske tema av betydning for organisasjonen og å etterse gjennomføringen av organisasjonens vedtak.

Forsamlingen spiller en særlig rolle i forbindelse med valgobservasjoner og samarbeider nært med OSSEs kontor for demokratiske institusjoner og menneskerettigheter (ODIHR). Forsamlingen har også et nært samarbeid med Europarådets parlamentariske forsamling, ikke minst i forbindelse med valgobservasjoner. OSSE samler i dag 55 deltagende land, inkludert Hviterussland til forskjell fra f.eks. Europarådets parlamentariske forsamling. Dette har sitt utspring i forsamlingens historiske grunnlag: behovet for parlamentarisk dialog og samarbeid på tvers av skillelinjer i Europa.

Det er etablert tre faste komiteer: for politiske og sikkerhetsmessige spørsmål, for økonomi, vitenskap, teknologi og miljøvern og for demokrati, menneskerettigheter og humanitære saker.

OSSE PAs viktigste møter er hovedsesjonene hver sommer. I 2005 fant dette møtet sted i Washington DC 1.-5. juli. I tillegg kommer komitémøter og vintermøtet som finner sted i Wien. Delegasjonsmedlemmene har

også anledning til å være med som observatører ved ulike valg. I mars 2005 deltok delegasjonen under valgobservasjon i Moldova. Stortinget var vertskap for OSSEs fjerde subregionale konferanse i Tromsø 12.-14. mai 2005. Konferansen hadde nordområdene som tema og ble den hittil best besøkte subregionale konferanse i OSSE PAs regi: 150 gjester kom til Tromsø.

Hovedspørsmål i 2005

OSSE PA har også i 2005 rettet oppmerksomhet mot reformspørsmål. Organisasjonens rolle og relevans har vært gjenstand for debatt. I løpet av året gav Russland tydelig uttrykk for at OSSE ikke oppfattes som relevant slik organisasjonen fremstår i dag. OSSE ble av flere kritisert bl.a. for å bidra til å skape nye skillelinjer i Europa og for å fokusere for mye på demokrati og menneskerettighetsspørsmål, noe som gikk utover andre viktige oppgaver. Andre land ser nettopp demokrati og menneskerettighetsspørsmål som OSSEs kjerneoppgaver.

Det var ved inngangen av året klart for alle at organisasjonen trengte en form for revitalisering, og allerede i desember 2004 ble det besluttet å opprette et "vismannspanel" ledet av ambassadør Knut Vollebæk. Panelet skulle ta for seg disse problemstillingene og gi anbefalinger om hvordan OSSE kunne utvikle sin strategiske posisjon og rolle i tiden fremover. I juni 2005 fremla panelet sine anbefalinger i rapporten "Common Purpose - Towards a More Effective OSCE".

Forholdet mellom OSSEs ulike organer står sentralt i rapporten. Rapporten fokuserer ikke særskilt på den parlamentariske dimensjonen i OSSEs arbeid, men vil være en sentral premissleverandør for politikktutforming også i OSSE PA. Det viste seg imidlertid allerede i løpet av 2005 at reformdebatten både i Ministerkomiteen og i OSSE PA gikk utover det som rapporten legger opp til, og at det ikke vil være enkelt å finne løsninger som kan tilfredsstillende alle parter. Det forventes at reformdebatten vil prege arbeidet i organisasjonen, også parlamentarikerforsamlingen, i 2006.

Stortingets delegasjon var aktivt engasjert i reformdebatten i 2005 og fikk enstemmig vedtatt en hasteresolusjon om dette tema under sommersesjonen i Washington DC. Resolusjonen ber medlemslandenes regjeringer om raskt å komme i gang med forhandlinger med tanke på å iverksette panelets rapport, og anmodet om at representanter for OSSE PA inviteres til å delta i diskusjonene videre.

En rekke andre temaer ble debattert under sommerseksjonen i 2005. Av sentrale resolusjoner kan nevnes: forholdet mellom kampen mot terrorisme og menneskerettighetene, bekjempelse av antisemittisme, styrking av likestilling i OSSE-regionen, kampen mot korrupsjon og mot menneskehandel. Det ble også vedtatt en

resolusjon som fremhevet viktigheten av å bedre effektiviteten til OSSEs aktiviteter innenfor valgobservasjon.

Den viktigste oppgaven for Stortingets delegasjon i 2005 var likevel organiseringen av OSSE PAs fjerde subregionale konferanse om nordområdene som, som omtalt, fant sted i Tromsø i mai. Disse konferansene finner sted annethvert år. Stortingets president og representantene satte fokus på utfordringer og interesser i nordområdene sett fra et norsk ståsted. Klimaendring, opprydding av atomavfall og petroleumsrelaterte spørsmål var hovedtemaer. Dette var første gang OSSE PA hadde nordområdene eksplisitt på sin dagsorden. Konferansen var en suksess og bidro til å rette søkelyset mot nordområdeproblematikken internasjonalt.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Olav Akselsen, Vidar Bjørnstad, Marit Nybakk, Hill-Marta Solberg og Anette Trettebergstuen, fra Fremskrittspartiet, Morten Høglund, Siv Jensen og Øyvind Vaksdal, fra Høyre, Erna Solberg og Finn Martin Vallersnes, fra Sosialistisk Venstreparti, Ågot Valle, fra Kristelig Folkeparti, Jon Lilletun, fra Senterpartiet, Alf Ivar Samuelsen, og fra Venstre, Anne Margrethe Larsen, mener OSSEs parlamentariske forsamling har en viktig oppgave, særlig i forhold til fremme av demokrati og menneskerettigheter blant OSSEs 55 medlemsland og partnerland. OSSEs høye profil i forbindelse med valgobservasjon er et godt bidrag til dette arbeidet. Komiteen er av den oppfatning at OSSEs parlamentariske forsamling kan spille en viktig rolle for å fremme stabilitet og demokratisk utvikling, ikke minst i Kaukasus og Sentral-Asia.

Komiteen vil rette særlig oppmerksomhet mot den subregionale konferansen om nordområdene som fant sted i Tromsø i mai 2005. Komiteen ber om at dette fokus på nordområdene tas med i det videre arbeidet i den parlamentariske forsamlingen.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 13 (2005-2006) - årsrapport fra Stortingets delegasjon til parlamentarikerforsamlingen til Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE PA) for 2005 - vedlegges protokollen.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 24. mai 2006

Olav Akselsen
leder

Morten Høglund
ordfører